

Socialdepartementet

103 33 STOCKHOLM

REMISSVAR (S2008/10198/SF)

Brist på brådska – en översyn av aktivitetsersättningen (SOU 2008:102)

Aktivitetsersättning och sjukersättning infördes 2003 och ersatte förtidspension och sjukbidrag. Aktivitetsersättning kan beviljas personer i åldrarna mellan 19 och 29 år medan sjukersättning kan ges till personer från fyllda 30 år och äldre. Förändringen 2003 syftade framförallt till att – genom individrelaterade aktiviteter – ge bättre förutsättningar för dessa ungdomar att lämna ersättningen för att istället helt eller delvis etablera sig på arbetsmarknaden.

Utredningen visar med all tydlighet att dessa ambitioner tyvärr har misslyckats. Det är ytterst få av ungdomarna som lämnar ersättningen och börjar arbeta.

Utredningens förslag i korthet:

I betänkandet föreslås att aktivitetsersättningen avskaffas och att det istället införs en ny ersättning, sjukersättning till unga (SU). Den avses ha samma ersättningsnivåer som tidigare. De av utredningen föreslagna nya kriterierna ska ta sig sin utgångspunkt i de nya strängare reglerna för att beviljas sjukersättning för de som fyllt 30 år. SU ska endast kunna beviljas dem som för all överskådlig framtid *helt* saknar arbetsförmåga.

De unga personer som har partiellt nedsatt arbetsförmåga ska enligt förslaget få adekvat och individualiserad hjälp via Arbetsförmedlingen att utveckla och/eller behålla sin arbetsförmåga. Man föreslår att Arbetsförmedlingens uppdrag ska stärkas genom bland annat att de tidsbegränsningar för arbetspraktik och förberedande insatser som finns idag ska tas bort. Härutöver vill man att utvecklingsanställningar ska kunna kombineras med insatsen SIUS, det vill säga Särskild stödperson för introduktion och uppföljning. Fler ska kunna få tillgång till subventionerade anställningar.

CSN föreslås ta över försörjningsansvaret för ungdomar med förlängd skolgång och utge studiestöd istället för aktivitetsersättning.

Anna Hammar
Samhällspolitiska
avdelningen
08-613 48 20
anna.hammar@saco.se

Sveriges Akademikers
Centralorganisation
Box 2206
103 15 Stockholm
Besök: Lilla Nygatan 14
Tel växel: 08-613 48 00
Fax: 08-24 77 01
E-post: kansli@saco.se
www.saco.se

Man betonar samtidigt att det behövs en betydligt mer omfattande reform för de unga personer som har så omfattande medfödda, eller tidigt förvärvade, funktionsnedsättningar att de aldrig kommer att kunna arbeta. Utredningen föreslår att dessa personer måste få en betydligt rimligare och högre försörjning än vad som gäller idag i sjukförsäkringssystemet. Ersättningssystemet för dessa personer bör istället ta sin utgångspunkt i de målsättningar som finns i handikappolitiken.

Utredningen föreslår att de nya reglerna ska tillämpas från 1 januari 2010 och föreslår även vissa övergångsvillkor.

Överväganden

Saco kan konstatera att det är lätt att entusiasmeras och kräva stora förändringar efter att ha tagit del av utredningens analys av hur nuvarande regelverk fungerar för ungdomar med funktionsnedsättning. Många av våra professionsförbund inom området har under många år påtalat dessa brister.

Saco ställer sig positiv till alla förändringar som kan leda till att de ungas utanförskap bryts, att delaktighet underlättas och till tidiga insatser som stimulerar en utveckling mot ett återfående av arbetsförmåga. Vi har konstaterat att nuvarande ordning inte alls har nått dessa mål.

För att nå målsättningarna krävs en helhetssyn i arbetet om ungdomars framtida arbetsförmåga. Saco ser det som nödvändigt att de inblandade myndigheterna vid sidan av läkarutlåtanden förstärker sina utredande kompetenser inom andra professioner såsom till exempel arbetsterapi, sjukgymnastik, psykologi och pedagogik.

Saco välkomnar utredarens förslag till lösningar men vill utöver vad ovan påtalats peka på några särskilda frågor:

- Arbetsförmedlingen måste tilldelas nya starka resurser för att de nya målsättningarna ska kunna bli möjliga att uppnå.
- Sjukersättning till unga ska alltid kunna omprövas. Det ska finnas en åtgärdsplan som innehåller rehabilitering/habilitering även för dem som har fått SU beviljad. Det pågår inom regeringskansliet en utredning om arbetsförmågebegreppet. Saco ser det som naturligt att utredningens kommande slutsatser även får prövas på synen om de ungas arbetsförmåga.
- Utredaren föreslår att regeringen särskilt ser över möjligheterna att stimulera insatser från offentliga arbetsgivare för att underlätta för unga med funktionshinder att etablera sig på arbetsmarknaden. Saco anser att dessa stimulanser även ska prövas inom den privata arbetsmarknadssektorn.
- En åtgärdsplan bör tas fram för att komma till rätta med de brister i samordning om till exempel rehabilitering/habilitering som finns mellan inblandade myndigheter, kommuner och landsting.

Centralorganisationen bifogar remissvar från medlemsförbunden Legitimerade Sjukgymnasters Riksförbund och Förbundet Sveriges Arbetsterapeuter där kompletterande synpunkter framförs.

Sveriges akademikers centralorganisation

Med vänlig hälsning

Gunnar Wetterberg

Harald Mårtensson